

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/797
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.5.2023/31
Karar Numarası : 2023/438
Başvuran : S. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : Silifke M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : Silifke M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın dilekçelerinin ilgili kurumlara iletilmediği ve hastaneye sevk edilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;
a. Dilekçelerinin ilgili kurumlara iletilmediğini,
b. Hastaneye sevk edilmek istemesine rağmen sevk edilmediğini,
c. 2022 yılının başında Sağlık Kurulu Raporu için işlemlerinin başlatıldığını ancak hastaneye götürülmediğini, aynı rapor için başvuruda bulunan koğuşundaki diğer bir mahpusun hastaneye götürüldüğünü ve kendisine ayrımcılık yapıldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Silifke M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 27/6/2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın Kurum doktoru tarafından 14/9/2021 tarihinde Silifke Devlet Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine sevk edildiği, 8/10/2021, 9/11/2021, 13/12/2021 tarihlerinde birer ay arayla psikiyatri muayenesinin yapıldığı ve reçete düzenlendiği, en son 28/3/2022 tarihinde kontrol muayenesinin yapıldığı ve İlaç Kullanım Raporu düzenlendiği,

b. 31/1/2022 tarihinde Silifke Devlet Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğinde muayenesinin yapıldığı, 14/2/2022 tarihine randevu alınarak MR (Manyetik Rezonans) çekildiği ve sonucuna göre tedavisi düzenlenerek muayenesinin sonlandırıldığı,

c. Kurum doktoru tarafından 24/2/2022 tarihinde Silifke Devlet Hastanesi Fizik Tedavi Polikliniğine sevk edildiği, muayenesinin yapıldığı, tedavisi tamamlanmasına rağmen talebi üzerine tekrar 26/4/2022 tarihinde Silifke Devlet Hastanesi Fizik Tedavi Polikliniğine sevk edildiği ve sevk planlaması doğrultusunda hastaneye götürüleceği,

ç. Başvuranın engelli maaşı için başvuruda bulunması üzerine gerekli işlemler başlatıldığı, 14/6/2022 tarihinde gerekli rapor işlemleri tamamlanarak Silifke Devlet Hastanesi Sağlık Kuruluna belgelerin teslim edildiği

ve rapor sonucunun beklendiği,

d. Kurumda hastane sevklerinde aşırı yoğunluk olduğu, acil durumlar dışında hastane sevklerinin tarih sırasına göre alındığı, mahpuslar hakkında Kurum doktorundan öncelik durumu hakkında görüş alınarak planlama yapıldığı ve sevk işlemlerinin kolluk kuvvetinin durumuna göre hızlandırıldığı,

e. Başvuranın Silifke Devlet Hastanesine sevkinde tarih sırasına göre diğer mahpuslar arasında on dördüncü sırada olduğu, 2022 Engelli Maaşı Raporu için ise yedinci sırada olduğu, Kurum doktoru tarafından başvuranın muayenelerinde herhangi bir acil durumunun olduğunun belirtilmediği, jandarmanın planlama yapması ile sevk işlemlerinin yapılacağı,

f. Başvuranın 10/6/2022 tarihli dilekçesi ile “*Önceki ve sonraki dilekçelerimin iptal edilmesini istiyorum, dilekçelerimin çıkış yapmasını istemiyorum.*” şeklinde talepte bulunduğu belirtilmiş ve ilgili belgeler Kurumumuza sunulmuştur.

4. Başvurandan 26/12/2022 tarihinde alınan yazılı görüşte başvuran özetle:

a. Kurumumuza başvuru yaptıktan sonra üç gün içerisinde hastaneye sevk edildiğini ve bu nedenle şikayetinden vazgeçtiğini ancak bir süre sonra dilekçelerinin yine ilgili kurumlara gönderilmemeye başlandığını,

b. Bir yıldır ağır derecede psikolojik rahatsızlıklarının olduğunu, bu nedenle Engelli Sağlık Kurulu Raporu çıkarmaya çalıştığını, Haziran 2022’de Silifke Devlet Hastanesine götürüldüğünü, daha sonra tekrardan hastaneye götürülmediğini iddia etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun’un 17’nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*” belirtilmiştir.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*” başlıklı 67’nci maddesinin birinci fıkrasına göre;

“*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları ve talepleri, muhatap

Kurumun yanıtları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

Başvuranın Hastaneye Sevk Edilmediğine Yönelik İddiasının Değerlendirilmesi

9. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "Kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz." şeklindeki kural, mahpuslara yönelik uygulamalar için de geçerlidir. Bu husus 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "İnfazda temel ilke" başlıklı 2'nci maddesinin ikinci fıkrasında "Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz." ve yine Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddi ve manevi koşullar altında çektirilir." şeklinde düzenleme ile açıkça ifade edilmiştir.

10. Hukuka uygun olarak özgürlüğü kısıtlanan herkesin insan onuruna uygun tutma koşullarına sahip olma hakkı bulunmakta olup alınan tedbirlerin uygulanma koşullarının kişiyi tutukluluğa bağlı kaçınılmaz üzüntü seviyesini aşacak yoğunlukta bir ümitsizliğe sokmaması gerekmektedir (AYM, *Fatih Hilmioğlu*, Başvuru No: 2014/648, 18/9/2014, para. 65).

11. "Özgürlüğünden yoksun bırakılmakta olan kişilerin hasta olmaları durumunda devletin kontrolü altında tuttuğu bu kişilere gerekli tıbbi yardımı sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yükümlülüğün hiç veya gerektiği gibi yerine getirilmemesi sonucunda kişinin yaşamı veya vücut bütünlüğü bakımından tehlike arz eden acil bir duruma ya da ağır veya uzun süreli bir acı çekmesine sebebiyet verilmiş olması veya belirtilen sonuçlar ortaya çıkmamakla birlikte kişinin tıbbi yardımdan mahrum kalmış olması nedeniyle yaşadığı stres, huzursuzluk veya aşağılanma hissini -olayın kendine has koşulları çerçevesinde- insan haysiyeti ile bağdaşmayan muamele düzeyine ulaşacak ciddiyette olması hâlinde Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edildiği kabul edilebilir. Bu kapsamdaki değerlendirmede kişinin özgürlüğünden yoksun bırakılmasına bağlı dezavantajlı konumunun da dikkate alınması gerekir" (AYM, *Hayati Kaytan*, Başvuru No: 2014/19527, 16/11/2016, para. 44).

12. 5275 sayılı Kanun'un 71, 78 ve 80'inci maddelerine göre:

"Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri

Madde 71- (1) Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbi araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olması halinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir.

Hükümlünün muayene ve tedavisi

Madde 78- (1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır.

Hastaneye sevk

Madde 80- (1) Hükümlünün sağlık nedeniyle hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, kurum hekimi tarafından derhal bir raporla ceza infaz kurumu yönetimine bildirilir."

13. Somut olayda başvuran, hastaneye sevk edilmediğini iddia etmektedir. Muhatap Kurumdan edinilen belgelere göre; başvuranın 8/10/2021 tarihinde Silifke Devlet Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine sevk edildiği, muayenesinin yapıldığı, başvurana bipolar duygulanım bozukluğu tanısının konulduğu ve reçete düzenlendiği görülmüştür. Başvuranın 9/11/2021 tarihinde kontrol için Silifke Devlet Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine sevk

edildiği, muayenesinin yapıldığı ve reçete düzenlendiği; aynı şekilde 13/12/2021 tarihinde kontrol için hastaneye sevk edildiği, muayenesinin yapıldığı ve reçete düzenlendiği tespit edilmiştir.

14. Başvuranın 25/3/2022 tarihinde Silifke Devlet Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine kontrol için sevk edildiği, 28/3/2022 tarihinde muayenesinin yapıldığı, başvuran için 28/3/2022-28/9/2022 tarihleri arasında altı aylık süreyi kapsayan İlaç Kullanım Raporu'nun düzenlendiği görülmüştür.

15. Kurumdan edinilen belgelerden başvuranın, 31/1/2022 tarihinde Silifke Devlet Hastanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Polikliniğine sevk edildiği, muayenesinin yapıldığı, MR çekildiği, rapor ve reçete düzenlendiği, 24/2/2022 tarihinde aynı polikliniğe tedavi için götürüldüğü, yine 13/6/2022 tarihinde aynı polikliniğe sevk edildiği, muayenesinin yapıldığı ve reçete düzenlendiği anlaşılmıştır.

16. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde başvuranın; beden ve ruh sağlığının korunması, hastalığının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından yararlandığı, Kurum doktoru tarafından belirli aralıklarla ve başvuranın farklı şikâyetleri nedeniyle farklı polikliniklere sevk işlemlerinin yapıldığı, sevk yazısı neticesinde başvuranın hastaneye muayeneye götürüldüğü, reçetelerinin düzenlendiği ve muhatap Kurumun mahpusa gerekli tıbbi yardımı sağlama yükümlülüğünü yerine getirdiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla başvuranın hastaneye sevk edilmediğine yönelik iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın Dilekçelerinin İlgili Kurumlara Gönderilmediğine İlişkin İddiasının Değerlendirilmesi

17. Başvuranın bir diğer iddiası; dilekçelerinin ilgili kurumlara gönderilmediğine ilişkin olup başvuran bu kurumların hangileri olduğunu 8/6/2022 tarihli başvuru dilekçesi ile 26/12/2022 tarihli yazılı görüşünde belirtmemiştir.

18. Muhatap Kurum, başvuranın 10/6/2022 tarihli dilekçesi ile “*Önceki ve sonraki dilekçelerimin iptal edilmesini istiyorum, dilekçelerimin çıkış yapmasını istemiyorum.*” şeklinde talepte bulunduğunu belirtmiş ve başvuranın dilekçesinin bir suretini Kurumumuza iletmiştir. Dilekçenin incelenmesi neticesinde ve başvuranın 26/12/2022 tarihli yazılı görüşünde; “*Allah razı olsun efendim dilekçemi işleme aldınız, bulunduğum Kuruma gerekli işlemleri başlatınca bana Kurum hastane memuru dilekçe yazdırdı, önceki ve sonraki dilekçelerimi iptal ettirdiler*” ifadesinden dilekçenin ve içerisindeki yazının başvurana ait olduğu, ayrıca başvuranın bu dilekçeyi kendi rızası ile yazdığı anlaşılmıştır.

19. Kurumumuza başvuranın 10/6/2022 tarihli dilekçesi dışında iddiaya ilişkin herhangi bir delil sunulmadığından; iddianın açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

24/5/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye